

Sammanfattning

I denna PM redovisas uppgifter om hur ungdomar anskaffar alkohol. De material som använts är CAN:s skolundersökningar för åren 2012–2016 respektive Monitormätningarna, som CAN ansvarat för sedan 2013. Nedan sammanfattas de mest centrala resultaten från analyserna.

Studien har fokuserat på ursprunget till den alkohol som skolungdomarna uppger att de dricker och skiljer på registrerade respektive oregistrerade anskaffningskällor. Med registrerade källor åsyftas här alkohol från Systembolaget, restauranger och livsmedelshandeln (folköl) och med oregistrerade menas exempelvis insmugglad, privatinförd eller hemtillverkad alkohol.

- Den totala volymen konsumerad alkohol har sjunkit väsentligt bland skolelever i årskurs 9 och gymnasiets år 2 under åren 2012–2016 (med ca 50 respektive 35 %, mätt i liter ren alkohol).
- Det är framförallt den registrerade delen av konsumtionen som uppvisar en minskning. Den oregistrerade konsumtionen har varit relativt stabil under perioden.
- Andelen oregistrerad alkohol av ungdomarnas konsumtion (främst smugglad alkohol) har således ökat medan andelen som kommer från registrerade källor (främst Systembolaget) minskat under perioden 2012–2016.
- Den alkohol från Systembolaget som ungdomar under 20 år dricker har dock införskaffats indirekt via exempelvis kompisar och syskon eller andra personer som är 20 år fyllda.
- Under hela femårsperioden 2012–2016 är dock andelen alkohol från de registrerade källorna större än från de oregistrerade källorna.
- Andelen oregistrerad alkohol är större bland pojkar än bland flickor i såväl årskurs 9 som i gymnasiets år 2.
- När man tar hänsyn till att de som dricker smugglad alkohol dricker mer än övriga, var emellertid den oregistrerade andelen större än den registrerade bland flickorna i årskurs 9 under 2016.
- Bland skoleleverna är andelen alkohol som kommer från oregistrerade källor större jämfört med befolkningen som helhet. Andelen oregistrerade källor är allra störst bland eleverna i årskurs 9.
- Sedan 2014 har i stort sett ingen (0,1 %) person under 20 år som deltagit Monitormätningarna uppgett att de själva köpt alkohol på Systembolaget under de senaste 30 dagarna.